

museum speelklok

Lesbrief voorbereidende les - Het is Toon die de muziek maakt (+/- 35 minuten)

Groep (2), 3

Wat leuk dat je met de klas een bezoek aan Museum Speelklok gaat brengen! Om het bezoek nog meer betekenis te geven, raden we je aan om deze voorbereidende les te doen (\pm 35 minuten).

Benodigheden voor de voorbereidende les

- Onderaan deze lesbrief:
 - Foto van Toon
 - Verhaal van Toon
 - Kleurplaat van Toon
- SmartBoard (oid) om de foto van Toon te laten zien
- Materialen voor mutsen (papier, stiften, potloden, schaar, nietmachine)

1. Groepsgesprek over muziek (5 minuten)

- Wie houdt er van muziek?
- Wat maakt muziek zo leuk?
- Welke muziekinstrumenten ken je? Wat voor geluid maken die instrumenten? Kun je dat geluid nadoen?
- Wie speelt er zelf een muziekinstrument? Of je vader of je moeder?
- Zou dat instrument ook uit zichzelf kunnen spelen? Hoe zou dat dan kunnen? Wat heb je dan nodig?
- Wie kent Museum Speelklok? Wie is er al eens geweest? Wat heb je daar gezien?

2. Verhaal van Toon (10 minuten)

- Vertel dat er in Museum Speelklok ook dieren wonen. De belangrijkste bewoner is Toon. Toon is een orgelaapje. Op zijn buik hangt een klein buikorgeltje.
- Toon neemt de kinderen tijdens de museumles mee het museum in en vertelt allemaal spannende verhalen over de muziek en instrumenten in het museum.
- Laat de foto van Toon zien en lees het verhaal van Toon voor (zie bijlage). In het verhaal zitten 4 *kinderliedjes* verweven. Tijdens het voorlezen kun je er voor kiezen om deze liedjes met de kinderen te zingen.

Tip:

- In het verhaal is een aantal begrippen **geel** gemarkeerd. Deze woorden kunnen worden ingezet bij woordenschatvergroting.
- In het verhaal is een aantal muziekinstrumenten **groen** gemarkeerd. Zoek de instrumenten op op internet en laat ze aan de leerlingen zien en horen (ook woordenschatvergroting).

3. **Knutsel opdracht: maak een muts (20 minuten)**

- Elke leerling:
 - o maakt een tekening van zijn of haar lievelingsinstrument (gitaar, trommel, piano, fluit, etc.) OF
 - o maakt een tekening van een denkbeeldig muziekinstrument dat uit zichzelf kan spelen OF
 - o maakt een tekening van Toon OF
 - o kleurt de kleurplaat van Toon in.

- Knip Toon of de instrumenten uit en maak ze vast op een muts (met op de band ook de naam van het kind). Zet de mutsen op bij het bezoek aan het museum!

Veel plezier en tot snel in Museum Speelklok!

Het verhaal van Toon

Toon is een heel bijzonder aapje. Hij verstaat namelijk de taal van de muziek. Toontje groeide op in een warm land aan de rand van een bos. Op het eerste gezicht was Toon een gewoon aapje. Net als alle andere apen had hij twee oren, twee ogen, vier handen en een staart. En toch was Toon een beetje anders dan de andere aapjes. In ieder geluid hoorde hij een klank, in iedere regenbui een **ritme**, in iedere bries een **melodie**, in iedere kreet een toon. Zo hoorde Toon de hele dag muziek. En als hij muziek hoorde moest hij dansen en zingen. Daar kon hij niets aan doen.

De andere apen vonden het maar niks. Ze vonden dat Toon normaal moest doen. Dan deed hij al gek genoeg. Als Toon weer eens **pirouettes** draaide in het bladerdak, of zingend aan een liaan hing, lachten de andere apen hem uit en gooiden pinda's en bananenschillen naar hem.

Op een dag zat Toon weer eens in zijn eentje zacht te zingen en de pinda's uit zijn vacht te plukken toen de grote wijze aap naast hem kwam zitten. De grote wijze aap had veel gereisd in haar leven en had van de meeste dingen wel verstand. "Vertel eens jongen, waarom moeten die andere apen altijd jou hebben?" vroeg de grote wijze aap. Toon vertelde haar van de muziek in zijn oren en van de dansspasjes in zijn benen. En van de pinda's tegen zijn hoofd. "Hmm" zei de grote wijze aap, "hmmm..." ze dacht lang na.

Het duurde zo lang dat Toon bang was dat ze in slaap was gevallen. Maar toen zei de grote wijze aap: "Toon, jij bent geen gewoon aapje. Jij bent een orgelaapje!". "Oh" zei Toon. Maar eigenlijk begreep hij er niks van. Een orgelaapje? Wat was in vredesnaam een orgel? Maar de grote wijze aap ging verder: "jij moet op zoek naar een **draaiorgel**. Heel ver hier vandaan, aan de andere kant van het Grote Water, ligt een laag, plat land waar het veel regent en waar de pinda's niet aan plantjes maar aan de binnenkant van plastic zakjes groeien. Er groeien wel knollen, een heleboel groene knollen (♪ **In een groen knollenland**).

En, in dat land vind je orgels in alle soorten en maten met alle kleuren van de regenboog. En ze lopen gewoon over straat!". "Maar hoe?" vroeg Toon, wat? Draaiorgels?... En de grote aap zei: "Wees niet bang, volg je hart. Je mag zijn wie je bent Toon. Ga, Toon, zoek een bananendoos en vlieg naar dat land. Ga en kijk niet achterom. Zoek je orgel!".

Toon zette het op een lopen, de grote wijze aap riep nog: "Pas op voor de diertuinen. Ze lijken misschien **comfortabel**, maar orgelaapjes worden doodongelukkig in de diertuin". Maar Toon dacht alleen nog: "Ik ben een orgelaap". En terwijl hij rende en rende veranderden de woorden in een melodie.

Toon sloop de **plantage** op, vond een doos, verstopte zich tussen de bananen, deed de deksel dicht en hoopte er het beste van. De doos werd ingeladen en de deur ging dicht. Toon at een paar bananen en toen nog een paar. Al snel lagen er zo veel bananenschillen onder in de doos dat Toon een heerlijk zacht bedje had. Moe van het rennen en met een volle buik viel Toon in slaap. Uren, misschien wel dagen later werd Toon wakker van een stem: "Vlucht 345 uit **Costa Rica** staat klaar bij gate 15".

Slaperig tilde Toon het deksel van de doos en klom naar buiten. Meteen moest hij rennen voor zijn leven: “een aap” riep iemand “pak hem!”. “Bel de dierentuin!”. Agenten, piloten en reizigers met zonnebrillen gilden of renden achter hem aan, maar Toon was sneller en al die tijd zong hij: “ik ben een orgelaap, ik ben een orgelaap...”. Pas toen hij zeker wist dat niemand hem kon zien, stopte Toon met rennen. Het landschap was helemaal plat. Precies zoals de grote wijze aap gezegd had! Nergens zag hij bomen of bergen.

Er stopte een klein rood autootje (♪ **Klein rood autootje**) met een heel mooi meisje er in. “Waar moet je naartoe?” vroeg het meisje. “Naar de grote stad, ik zoek draaiorgels”. “Van orgels weet ik niets, maar een vriend van me speelt **kerkorgel**, misschien kan hij je verder helpen. Ik breng je wel naar het station”. Ze reden weg. “De echte goeie orgels vind je tegenwoordig alleen nog in Utrecht. Je bent er zo met de trein hoor. Dag lieve aap, ik hoop dat je je orgels vindt!”. Toon huppelde het perron op en al snel zat hij in de trein. Het duurde heel lang en Toon begon in zichzelf te zingen.

Toen Toon uit de trein stapte op het station Utrecht Centraal was het al bijna donker. Hij vroeg aan de mensen of ze ergens een orgel hadden gezien, maar de mensen riepen: “ga weg vieze aap!” of “bel de politie, er is een aap ontsnapt uit de dierentuin!”. Toon moest weer rennen voor zijn leven. Op een groot leeg plein stond hij stil. Het was vreselijk koud en het regende, Toon wist niet meer welke kant hij op moest. (♪ **Het regent, het regent**)

En toen hoorde Toon muziek! Zulke muziek had Toon nog nooit gehoord. Het klonk als allemaal verschillende instrumenten die samen heel mooi speelden. Het klonk **indringend** als **trompetten**, **welluidend** als **klokjes**, **ontroerend** als **violen**, warm als een **fagot**. Dit was absoluut de mooiste muziek die Toon ooit gehoord had. Dit moest een draaiorgel zijn. Maar...de muziek werd zachter...en zachter... “nee, wacht!” riep Toon “wacht op mij!”. En hij rende in de richting van de muziek. Door steegjes en straatjes, maar hij kon de muziek al bijna niet meer horen. Hij raakte buiten adem, gleed uit op de kleine steentjes, werd achterna gezeten door een grote hond en toen was de muziek weg. Verdwenen in kronkelende straatjes, steegjes en grachten.

Toon stond stil. Het was helemaal donker nu en het begon weer te regenen. “Jammer” dacht Toon “Helaas”. Ik zal mijn orgel nooit vinden. “Misschien moet ik morgen toch maar naar de dierentuin gaan”. In het portaal van een oude kerk zocht Toon rillend beschutting tegen de regen en probeerde te slapen. Arme Toon, ga maar slapen lief aapje. Je zult zien dat morgen alles beter is (♪ **Slaap kindje slaap**).

Vroeg in de ochtend schrok Toon wakker. Hij had zo mooi gedroomd. Over een draaiorgel, met prachtige klanken en belletjes en... Maar wacht eens even. Hij hoorde het nog steeds. Niet in zijn hoofd, maar in de muur achter hem. Toon sprong op en legde zijn oor tegen de kerkdeur. Ja, hij hoorde het echt! Draaiorgelmuziek! Toon wilde de deur open duwen, maar die zwiepte al open. “Welkom in Museum Speelklok” klonk het boven hem, waar kan ik je mee helpen? “Mijn hemel, een échte orgelaap! Die hebben we al in jaren niet meer gehad! Kom binnen, kom binnen! Oh, maar je bent helemaal nat en koud!”.

Toon mocht in het warme museumcafé opwarmen en kreeg een pindarotsje. De directeur werd gehaald en die maakte een buiging voor Toon! “Het is me een eer om eindelijk weer een orgelaap in het museum te mogen verwelkomen. Zal ik je alles laten zien?”. En ze liepen langs **speeldozen** en muziekmachines en overal klonken de meest wonderlijke melodieën en toen, toen kwamen ze eindelijk bij de orgels! De **dansorgels** waren helemaal uit hun doen en probeerden Toon te lokken met hun belletjes en krullen en straatorgel de *Arabier* zong zijn mooiste lied. “Ik ben thuis” dacht Toon “ik ben eindelijk thuis!”.

Vanaf die dag woont Toon in het museum en vertelt de mensen over de muziekinstrumenten en de orgels. En elke avond, voor hij zich opkrult om te gaan slapen achter kermisorgel *De Schuyt*, zingt Toon nu een lied. Komen jullie ook luisteren in Museum Speelklok?

